

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Vår saksbehandler Atle Gullestad	Kopi til	Vår dato 18.12.2014	Vår referanse DOK/2014/01808	Deres referanse
--	-----------------	-------------------------------	--	------------------------

Høring - utfasing av statens ventelønnsordning og vartpengeordningen

Vi viser til utsendt forslag til fjerning av statens ventelønnsordning og vartpengeordningen. Unio oversender med dette vår høringsuttalelse. Vi bruker i det følgende begrepet ventelønnsordning i betydningen statens ventelønnsordning og vartpengeordningen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår å fase ut statens ventelønnsordning og vartpengeordningen med følgende begrunnelser:

- Ordningen bidrar til at eldre arbeidstakere lettere støttes ut av arbeidslivet
- Det er få personer som er på ordningen og tilgangen har vært liten de siste årene
- Utfasingen vil harmonisere regelverket i statlig sektor med resten av arbeidslivet

Staten har gjennomgått store endringer i de siste 10-årene, og mange virksomheter har blitt skilt ut fra staten. Som Kommunal- og moderniseringsdepartementet selv skriver i sitt høringsbrev, er de fleste som mottar ventelønn i dag, tidligere ansatte i utskilte virksomheter. Imidlertid er det et visst tilfang av nye ventelønnsuttakere, som har blitt sagt opp som følge av omorganiseringer/endringer i statlige virksomheter de senere årene. De fleste av disse omorganiseringene skjer som følge av politisk vedtak. Ved å nå fase ut ventelønnsordningen, fraskriver staten seg arbeidsgiveransvaret for de som blir overtallige. I forbindelse med ny embets- og tjenestelov i 1977, skrev daværende Forbruker- og administrasjonsdepartement i en personalmelding vedrørende om ventelønnsordningen «Gjennomføres disse endringene i lovgivningen (regler om ventelønn m.m. vår tilførelse) vil staten få et virkemiddel ved organisasjonsendringer som er hensiktsmessig og gir et klart uttrykk for statens arbeidsgiveransvar. Etatene vil også få en sterk oppfordring til å skaffe overtallige arbeid i eller utenfor staten.»

Ventelønnsordningen er, som departementet selv skriver, et viktig sikkerhetsnett for ansatte i statlig sektor når virksomheter gjennomfører større omorganiseringsprosesser. Ventelønnen sikrer de ansatte et visst lønnsnivå i perioden frem til de får annet arbeid, også ut over de begrensningene som er i dagpengeordningen. Videre vil det for virksomheten som gjennomfører en omorganisering og nedbemanning innebære en ekstra kostnad å ha tidligere ansatte på ventelønn, uten at de kan benytte deres arbeidskraft. Insitamentet for å beholde de ansatte i jobb vil derfor være større, enn om de slipper slike ekstrakostnader (ref. ovenstående sitat).

Unio vil hevde at de fleste arbeidstakere som kommer over i en ventelønnsordning, ønsker å komme tilbake i ordinært arbeid. Vi har imidlertid sett flere tilfeller hvor personer som har hatt overtallighetsattest og vært godt kvalifiserte, ikke har blitt foretrukket ved tilsetting i ledige

stillinger. For å sikre at disse kommer ut i arbeid, bør derfor «Tilsettingsrådet for overtallige arbeidstakere», i større grad bruke den muligheten de har til å sikre tilsetting av personer som har vært overtallige. Det er i dag for enkelt for arbeidsgivere å definere seg vekk fra ansvaret ved å stille spesifikke krav til søkere i stillingsutlysninger.

Unio er som departementet også bekymret for at eldre arbeidstakere blir støtt ut av arbeidslivet, ved omorganiseringer og nedbemanninger. Vi mener imidlertid at å ta bort et sikkerhetsnett, som gir de berørte en rimelig inntektskilde, samt opprettholde pensjonsrettigheter i SPK, ikke er riktig tiltak. Vi kan heller ikke se at departementet har berørt konsekvensene for eldre arbeidstakere som blir sagt opp og får en oppsatt pensjonsrettighet. En overgang fra x/30 års opptjening til x/40 år, vil kunne ha store konsekvenser for den enkelte arbeidstaker og et varig økonomisk tap.

Når KMD ønsker å harmonisere ventelønn med dagpenger, må de se ordningen som en del av den totale reguleringen av lønns- og arbeidsvilkår for statsansatte og andre ansatte som har medlemskap i SPK. Staten som arbeidsgiver må sikre at de ansatte blir kompensert for det tapet de vil få dersom rett til ventelønn/vartpenger opphører.

Regjeringen har store ambisjoner for modernisering av offentlig sektor, og det vil da være viktig at ansatte og tillitsvalgte er motivert for å delta i kommende omstillinger. Ved å ta bort dette viktige sikkerhetsnettet, kan konsekvensene bli at motivasjonen for tillitsvalgte og ansatte endres fra å se muligheter i en ny organisasjon, til å bli mer opptatt av jobbsikkerhet.

Vennlig hilsen

Unio

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Atle Gullestad
spesialrådgiver